Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 226. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 23-го ЖОВТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 23, 1980 No. 226. VOL. LXXXVII.

ПАСТОРИ О.Р. ГАРБУЗЮК І В. ДОМАШОВЕЦЬ ОЧОЛИЛИ ЄВАНГЕЛЬСКО-БАПТИСТСЬКЕ БРАТСТВО

Пастор О. Гарбузюк

Пастор В. Домашовець

Торонто (В.Г.). — У днях від 10-го до 13-го жовтня ц.р. тут відбувся Пленарний Конгрес Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства з нагоди Ювілею 30-річчя його існування у вільному світі. У п'ятницю протягом цілого дня відбувалися наради управи Християнського видавництва „Дорога Правди", яке на протязі 27 років свого існування видало 80 окремих праць у загальному числі приблизно 150,000 книжок. На нарадах були присутні пастори О. Р. Гарбузюк і В. Домашовець від Управи Братства. В-во „Дорога Правди" рішило друкувати монументальну працю пастора І. Барчука — „Пояснення на чотири Євангелії".

Численні делегати та гості прибули вже в п'ятницю на відкриття конгресу, на якому проповідували ввечері пастор І. Думич — голова Об'єднання Українських Євангельсько - Баптистських Церков Східньої Канади, та пастор І. Барчук — відомий публіцист, який з'ясував духовний стан християнства перед Другим приходом Христа по Свою Церкву.

У суботу вранці спільною молитвою проводив пастор М. Бездітко з Міннеаполісу, а опісля пастор В. Домашовець прочитав конгресовий реферат на тему — „Духовний провідник". Наради заповнилися звітами членів Управи та вирішенням різних важливих справ. Братство збагатилося ще однією ділянкою спільної праці, коли делегати прийняли в склад Братства Українську Біблійну Оселю біля Пітербого, Онт. Канада. По полудні делегати вибрали нову Управу на майбутніх п'ять років у такому складі: Екзекутивна управа — пастори О. Р. Гарбузюк — голова, д-р І. Беркута й І. Думич — заступники, В. Домашовець — ген. секретар, Д. Марійчук — заступник, Й. Іваськів — скарбник, І. Поліщук — заступник, В. Давидюк, д-р М. Брич і М. Подворняк — члени; Почесний комітет — пастори І. Барчук, П. Бартків, В. Бура. Г. Домашовець, В. Ковалик, С. Нищик, І. П'ятковський, З. Речун-Панько та В. Рожок; Поширений комітет — пастори М. Бахор (Південна Америка), М. Бездітко, С. Бичковський, П. Донченко (Европа), А. Гурин, М. Якубович, А. Коцепула, д-р К. Костів, Ф. Луцик, Ф. Любович, Я. Папроцький, П. Пасічник, А. Перехрест, В. Савчук, Л. Семенець (Австралія), С. Сковородько, Б. Штурма, І. Тарасюк, М. Теслюк, С. Тимців і А. Ткаченко.

Сестрицтво на своїх нарадах вибрало нову управу Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Об'єднання Сестер у такому складі: Н. Возьна — голова, Ф. Беркута — заступник, З. Луцик — ген. секретар, А. Думич — заступник, А. Якубович — скарбник, Є. Ковальчук — заступник; члени і представники — І. Пасічник, О. Рожок, І. Слободян, М. П'ятоха, П. Барчук, А. Бахор (Південна Америка), М. Семенець (Австралія), Н. Сук і М. Осипович.

Всеукраїнське Євангельсько-Баптистське Об'єднання Молоді вибрало свою Управу на Третьому Конгресі Молоді в такому складі: пастор І. Ковальчук — голова, І. Слободян і Г. Яблонський — заступники, О. Гарбузюк — ген. секретар, О. Хрипчук — застяпник, К. Сук, І. Домашовець, Л. Марущак — члени, а пастор М. Якубович — координатор Четвертого Конгресу Молоді, який має відбутися 1982 року.

У суботу ввечері Богослуженням молоді керував пастор І. Ковальчук. Між багатою музично-вокальною програмою, що її заповнили пісні та деклямації молодих виконавців, була промова Наталки Вінс, яка говорила про духовну запопадливість християнської молоді в Україні, та проповіді пастора В. Савчука, який нещодавно прибув з Південної Америки до Ню

(Закінчення на стор. 4)

У Мюнхені помер д-р Мирон Коновалець

Мюнхен, Німеччина. — Центральне Представництво Української Еміграції в Німеччині і родина інформують, що у вівторок, 14-го жовтня 1980 року відійшов у вічність на 86-му році життя св. п. д-р Мирон Коновалець, брат полк. Євгена Коновальця, лицар-командор ордену св. Сильвестра Папи.

Покійний народився 22-го липня 1894 року в селі Зашків біля Львова. Був активним учасником Визвольних Змагань у 1918-20 роках, учасником Листопадового Чину, поручником Української Галицької Армії, довголітнім секретарем Товариства „Просвіта", головним редактором „Нового Часу" на Батьківщині, а на еміграції правним дорадником УКЦеркви, головним редактором тижневика „Християнський Голос", головою Спілки Українських Журналістів, головою ветеранів УГА, членом майже усіх суспільно-громадських, релігійно-церковних та допомогових установ.

Похорон відбувся в п'ятницю, 17-го жовтня 1980 року о год. 2-ій на новій частині „Вальдфрідгофу" в Мюнхені. Того ж дня у ранніх годинах Владика Платон Корниляк, екзарх для українців католиків в Німеччині, відправив у катедральному храмі при Шенштрассе 57, Заупокійну Архиєрейську Службу Божу.

БРЕЖНЄВ ПОТВЕРДИВ БРАК М'ЯСА І МОЛОКА

Москва. — На пленарному засіданні Центрального Комітету КПСС його генеральний секретар Леонід Брежнєв офіційно потвердив брак харчових продуктів, а в першу чергу м'яса і м'ясних виробів, молока та молочних продуктів у промислових осередках і великих містах. В тому виступі він сказав: „Ми й далі натрапляємо на труднощі в постачанні міст і промислових осередків такими продуктами як м'ясо і молоко".

Брак м'яса і молока пов'язується зі слабими цьогорічними жнивами. Брежнєв не подав точних цифер цьогорічних жнив, але з його виступу ясно, що висліди жнив багато нижчі, як запляновані 235 мільйонів тонн. Постійні харчові нестачі й неполадки в постачанні харчових засобів для населення не сьогоднішні в СССР. Цей факт змусив теперішнє керівництво шукати виходу з того стану. Брежнєв сказав: „Покращання в доставі харчів є першою і найважнішою проблемою, від розв'язки якої залежить життьєвий рівень совєтського народу".

Москва пробує недомагання системи розв'язати персональними пересуненнями. Цим разом новим висуванцем став сільсько-господарський експерт Михаїл Ґорбачев. Ґорбачев, який має 49 років, став наймолодшим членом Політбюра з дорученням реорганізації аграрного відтинку в господарці СССР. Його вхід до Політбюра підніс число членів тієї найвищої керівної установи в СССР до 15 осіб. Дотепер, від минулого року, він був заступником члена в Політбюрі. Після його авансу черговим заступником члена Політбюра став Тихон Кісельов.

У світі

І В МОСКВІ ПОЧАЛАСЯ кампанія проти тютюну. До зростаючих вимог лікарів і гігієністів врешті-решт долучилися державні чинники і зі свого боку почали заходи проти загальнопоширеного курення тютюну. Акцію повели в двох напрямах: освідомлюючу акцію й пропаганду серед населення та видання законів і різних практичних заборон. Одною з перших заборон була заборона курення в усіх місцях праці. Заборону цю доручено переводити ступнево, починати з визначення окремих місць для курення, пізнішого — щораз дальшеїдучого обмежування можливостей курити аж до повного виключення. Акція проти курення осягнула на самому початку великий успіх: до неї пристав „товариш" Брежнєв, хронічний курець, від якого його родина й співробітники ховали цигарку, накінець, дали йому порсигар, який відкривався в призначений час, й тільки тоді „вождь усіх трудящих" міг насолоджуватися добірним тютюном. Але, як кажуть, Брежнєв, як звичайно, обдурював лікарів і свою родину і витягав по декілька цигарок, щоб мати „запас", заки порсигар знов відкривається. Тоді совєтські „винахідники" вбудували в ту папіросницю ще один механізм, який внеможливлював генсекові брати більше, як одну цигарку нараз. Тепер генсек став протектором акції проти курення.

В ЕВРОПІ ДАЛІ розвиваються масові акції проти антисемітизму. В Франції почалася загальна кампанія в пресі, в якій беруть участь майже всі пресові органи, а також телебачення й радіо, а населення виразно збентежене бомбовими й іншими замахами на жидівські установи й божниці, наслідком яких загинули люди. В Англії державна прокуратура приступила до судового переслідування актів антисемітизму. В столиці Брюсселі відбулася велика демонстрація проти расизму й антисемітизму. Була це одна з найбільших післявоєнних демонстрацій у тому місті.

ВЖЕ ДРУГИЙ РІК підряд Куба домагалася добитися вибору її представника на однорічну каденцію до Ради Безпеки ОН. Минулого року відбулося 155 голосувань, заки кандидатура кубинського кандидата комплектно провалилася. Щоб уникнути такого самого пониження цього року, Куба відтягнула свою кандидатуру. Минулого року Куба висувала свого кандидата під димовою заслоною „країни третьої сили", але це їй зовсім не допомогло. Цього року також не допомогли могутні совєтські протектори.

МІЖ СОВЄТСЬКИМ СОЮЗОМ і Японією постав новий конфлікт. Цим разом ідеться про здобич, різні дорогоцінності, а між ними — 17 плятинових плит, які дотепер видобули японці з царського російського корабля Адмірал Нахімов. Корабель цей японці перед затопленням захопили в бою під Цушімою, де японська фльота дощенту розгромила російську під командування адмірала Зіновія Режєствєнского. Поразка під Цушімою приспішила катастрофу російських військ у війні з Японією 1905 року. Москва тепер категорично вимагала повороту знайдених дорогоцінностей, у чому японська компанія, яка видобула їх, категорично відмовила.

НА ПІДСТАВІ РОТАЦІЙНОЇ системи, обов'язуючої в Югославії в номінації президента, президентом Югославії став Лазар Мойсов, президент федеративної республіки Македонії. Його попередником був Степан Дороньскі, репрезентант провінції Войводіни. Кожен із президентів виконує функції президента протягом одного року. Кандидатів на президента визначують шість федеральних республік, дві провінції та армія. Дотеперішній президент Дороньскі виконував обов'язки у важкому періоді після смерти Тіта. Це був пробний час для федеральної системи, яку створено ще за життя Тіта, й були побоювання, що після його смерти ця система може захитатися. Одначе, вона з великим успіхом витримала пробу життя. Новий президент Мойсов, як і попередній, був червоним партизаном під командуванням Тіта, а після війни студіював право.

КОНКУРЕНЦІЙНА БОРОТЬБА внутрі Лейбористської партії Англії збільшилася ще одним кандидатом на пост її лідера. Тим кандидатом є дотеперішній заступник Джеймса Келлегена, який уступив зі свого посту минулого тижня, Майкел Фут. Майкел — один із найкращих англійських промовців, колишній журналіст і літературознавець. Свою кандидатуру зголосив він, щоб не допустити до перемоги Деніса Гілі. Деніс Гілі є передовим представником правого крила Лейбористської партії, а Фут стоїть далеко на її лівому крилі. Хоч він не бере участи в частих партійних боях між лівицею й правицею, але його позиції є радикальні. Зголосив він свою кандидатуру, між іншим, і тому, що інші кандидати лівиці — Тоні Бен, Пітер Шор і Джон Сілкін мають мало виглядів на перемогу над правим Гілі.

ТЕГРАН ВІДХИЛИВ АМЕРИКАНСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ

Тегран, Іран. — Пропозиції, що їх у своїх публічних виступах висунули президент Джіммі Картер і державний секретар Едмунд Маскі, офіційно відкинено в Теграні. Заступник прем'єра Іраку Ясін Рамадан в інтерв'ю газеті Лє Монд з'ясував вимоги Іраку: поворот Арабістану й обидвох берегів Шаталь Араб в арабські, тобто в іракські руки. Іракські війська поволі, але постійно затискають перстень довкруги Абадану і Хоррамшару та окружають Агваз і Дізфуль.

Тегранське радіо передало слова прем'єра Раджая після його розмови з аятоллою Хомейні: „Ми не ввійдемо в переговори з Вашінгтоном, навіть коли б Вашінгтон запропонував запасні частини. Картер не зможе ніколи толерувати сильний Іран під прапорами ісляму". Іранський парлямент відбув своє засідання, але покищо немає потверджених вісток про його перебіг та чи справа закладників взагалі була обговореною. Державний секретар Маскі повторив свою думку, що процес звільнення закладників буде „повільний і болячий".

Ірак зареаґував виразно негативно проти суґестій американських чинників, що вони готові за звільнення закладників почати доставляти запасові частини до зброї, вже передтим закупленої Іраном. Ірак категорично вимагає, щоб ЗСА не вмішувалися в конфлікт Іраку з Іраном. Віцепрем'єр Іраку Тага Ясін Рамадан дав вичерпнє інтерв'ю французькому щоденникові Лє Монд, в якому з'ясував воєнні цілі Іраку: „Ми продовжуватимемо очищувати цілий район Арабістану (Кузістану) і здобувати його міста. Ми також будемо атакувати осередки з воєнним значенням внутрі Ірану. А пізніше побачимо. Ми змусимо Іран признати належні нам права і респектувати їх".

Після заатакування іракськими частинами Хосровобад цілий східній берег Шатт аль Арабу опинився в полосі іракського наступу. Іракське командування далі перекидає резерви через річку Карун, збільшуючи таким чином тиск на іранську оборону, центром якої щораз більше стають мусульманські фанатики, революційні охоронники тощо. Перебіг фронтових дій виразно вказує на брак центрального іранського військового командування й кожний пункт, кожне місто та кожна військова частина бориться на свій лад, не координуючи своїх виступів з іншими.

Ірак згідно з офіційною заявою готовиться на довгу війну. Почуваючись на силах, він знов висунув вимогу повороту трьох островів — Абу Муса, Великий Танбс і Малий Танбс в „арабські руки".

В Америці

ПРЕДСТАВНИКИ ДЕМОКРАТИЧНОЇ і Республіканської партії в принципі погодились на відбуття публічної дискусії між кандидатами на президента Джіммі Картером і Роналдом Регеном, яка, за посередництвом Ліги голосуючих жінок мала б відбутися в Клівленді. У переговорах не вдалося однак узгіднити дати і часу, бо запропоновану республіканцями дату 3-го листопада, тобто безпосередньо на передодні виборів, демократи відкинули вважаючи, що така дискусія між кандидатами потребує кількаденної уважливої підготови. Обидві сторони погодились, що буде застосована попередня практика у веденні таких дебат і що питання ставитимуть запрошені журналісти.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖІММІ Картер, в товаристві сенатора Едварда Кеннеді і лідерів Демократичної партії стейту і міста Ню Йорку, знову виступив в кількох місцях з передвиборчою промовою в цьому місті великані в понеділок, 20-го жовтня, обіцяючи при тому фінансову допомогу для уліпшення транспортної системи й інших програм. Раніші передбачування, що республіканський кандидат Роналд Реген здобуде усі 41 електоральні голоси з нюйоркського стейту не оправдуються. Газета „Ню Йорк Таймс" і Сі-Бі-Ес Нюз, які переводять систематичні опитування серед виборців, стверджують, що ситуація значно змінилася в користь президента Картера. Останнє опитування виказує, що Картер веде 38 відсотками голосів, Реген 29, а Андерсон все ще держиться на 10 відсотках.

ПЕРЕВЕДЕНІ ОПИТИ СЕРЕД 2,500 студентів університетів: Гардвардського, Прінстонського, Пенсельванійського виказали, що 41 відсотків студентів голосували б за Джоном Андерсоном, якщо вибори відбувалися тепер, 29 за Джіммі Картером і 14,8 відсотка за Роналдом Регеном. Якщо б випав з гри Андерсон, половина з його прихильників голосувала б тоді за Картером.

ПЕРЕСІЧНИЙ ВІК 85 СТАНЕ дійснітю вже в недалекому майбутньому, кажуть спеціялісти медичних наук, які перевели докладні студії над покращанням стану здоров'я у старших осіб. Вони переконані, що в наслідок винаходу нових медикаментів в майбутньому буде мало природних смертностей серед молоді і людей середнього віку, а старші особи втішатимуться здоров'ям аж до глибокої старости. Згідно з цими дослідами люди житимуть довше і будуть здоровішими.

КУБИНСЬКИЙ УРЯД ФІДЕЛЯ Кастро наказав своїм дипломатам в Об'єднаних Націях припинити старання для віднови дебат і голосування, які мали вирішити чи Куба має право бути членом Ради Безпеки ОН. В минулому році такі старання Гавани не увінчалися успіхом і численні дипломати тепер думають, що Кастро не хоче повторення минулорічного голосування, яке очевидно, підриває престиж Куби у світі. Рауль Роа Курі, голова кубинської делеґації на Генеральній Асамблеї ОН заявив, що його уряд відтягнув старання про поновлення дебат, вважаючи, що Генеральна Асамблея має багато важніших справ до полагодження в цьому році. Щоб бути прийнятим в члени Ради Безпеки потрібно дві треті усіх членських голосів.

ПОЛІЦІЯНТИ І ПОЖЕЖНИКИ в Атланті, Джорджія, ведуть розшуки за тілами вбитих чорних дітей. Акція полягає на тому, що члени поліції і пожежної сторожі ходять „від дверей до дверей", шукаючи таким способом за інформаціями, які могли б допомогти поліції розв'язати містерійні вбивства негритянських дітей в цьому місті. Досі знайдено 10 тіл, а за п'ятьма розушукують спеціяльні поліційні відділи. В загальному 15 негритянських дітей пропало на протязі 15 місяців. Посадник Атланти Мейнард Джексон проголосив вийнятковий стан в місті і визначив години у яких молодь нище 15-го року життя може перебувати на вулиці. Також визначено 50.000 винагороди за допомогу викриття вбивника чи вбивників.

ПОЛОВЧАКИ ЗАСКАРЖИЛИ ЕМІҐРАЦІЙНУ СЛУЖБУ

Чікаго, Ілл. — Пресове агентство Ассошіейтед Пресс інформує, що батьки 13-річного Володимира Половчака, Михайло і Анна Половчаки, внесли за посередництвом Американської унії для громадянських свобід, скаргу до суду проти Служби еміґрації і натуралізації та її чікаґського директора за „нелеґальне порушення внутрішніх родинних справ" і надання малолітній дитині політичного азилю.

Як відомо, Володимир Половчак, довідавшись про заміри батьків повертатись до Совєтського Союзу, втік з хати, виявив своє бажання залишитись у З'єднаних Стейтах Америки і дістав на це право узгіднене з Державним департаментом у Вашінгтоні. Крім того суд, який вже двократно розглядав справу Володимира, визначив для нього леґальних опікунів, які до остаточного рішення суду повинні ним опікуватися. Крім того, Володимир має у Чікаго ще інших членів родини. Також його сестра 17-річна Наталія вже, раніше одержала право азилю і також відмовилась від повороту з батьками до СССР.

У справу, однак, вмішалася нібито на „бажання Половчаків" совєтська амбасада, „радники" якої постійно займаються справою цієї родини, а совєтська преса зробила з цього, здається так зрозумілого випадку небажання повороту до тоталітарної держави, політичну аферу з обвинуваченнями американського Уряду і самого президента Джіммі Картера.

УЛТПА; ТУІА і КЛК відбули спільну зустріч на Союзівці

Союзівка. — У суботу та неділю, 11-го і 12-го жовтня ц.р., нюйоркські відділи Українського Лікарського Товариства Північної Америки, Товариства Українських Інженерів Америки та Карпатського Лещетарського Клюбу влаштували на оселі УНС Союзівка свою спільну зустріч, в рамках якої інженери та лікарі відбули наради та конференції, КЛК — турнір за клюбовий примат, і виставку графіки Оленської-Петришин.

У суботу і неділю, в пополудневих годинах УЛТПА і ТУІА відбула наукові конференції з цікавими доповідями: д-р Іни Аврамчук-Клин на тему: „Гіперактивна дитина", мисткині Аркадії Оленської - Петришин про „Графічні процеси", інженера-архітекта Івана Заяця на тему „Соняшне огрівання".

Під час спільної вечері, якою проводив вміло і дотепно інж.-арх. Любомир Калинич, відзначено заслуженого члена ТУІА архітекта І. Заяця з нагоди його сімдесятліття, і вшановано пам'ять св. п. д-ра Юрія Малецького. Голови відділів, д-р Любомир Ворох — УЛТПА; мгр Марія Гончаренко — ТУІА; та Ярослава Рубель — КЛК, вітали гостей в імені своїх товариств. Серед учасників були присутні і вітані: Юрій Пачковський, останній голова ТУІА в Бостоні; інж. Д. Ґеча, з ТУІА, Нюарк. Після вечері відбулася забава, на якій виступав Гама Скупинський та приґравала оркестра Сенчишина.

У неділю відіграли́сь фінали 26-их тенісових змагань КЛК за перехідну чашу д-р Ярослава Рожанковського, та нагороди КЛК. Чашу і перше місце в групі чоловіків здобув Юрій Петрикевич, перемагаючи у фіналі Юрія Грабця. В групі жінок першуном вийшла Арета Ракоча, перемагаючи Христину Карпевич. Нагороди вручили: інж. Роман Ракочий, інж. Володимир Гнатківський, Ярослав Рубель, управитель Союзівки Володимир Квас та „Міс Союзівка" Орися Ганушевська.

У Варшаві відбулися нові наради східнього бльоку

Варшава, Польща. — Тут закінчилися чергові наради міністрів закордонних справ совєтського бльоку. Згідно з повідомленням з Варшави ті наради були запляновані вже раніше й їхньою ціллю було обговорити спільну поставу країн бльоку на Мадридській конференції, яка починається 11-го листопада. Одначе з дальших інформацій ясно, що темою нарад були значно ширші проблеми, починаючи теперішнім загостренням положення в Польщі, а кінчаючи зростаючим напруженням у світі.

Положення в Польщі загострюється насамперед довкруги активности польських робітників і їх новостворених незалежних профспілок. Недавно виданий дозвіл на формування тих профспілок був тільки тимчасовий, а згідно з обов'язуючим законом повна леґалізація пов'язана з судовою реєстрацією. Окружний суд у Варшаві, до чиїх компетенцій належить така реєстрація, видвигає такі різні вимоги, що вони можуть викликати поважні комплікації. В міжчасі незалежні профспілки охопили понад три мільйони робітників і стали наймiцнішим суспільним чинником у державі. Лідер тих профспілок і голова їхньої централі „Солідарність" Лех Валєса відбуває поїздки по Польщі і в своїх виступах виявляє рішучу поставу в справі робітничих вимог, але тільки в суспільно-економічній площині, поминаючи комплетно політичну дійсність. Валєса публічно заявляє, що у випадку поновного відмовлення уряду й комуністичної партії, як це вже було не раз перед тим, виконати прийняті зобов'язання робітники знову вийдуть на страйк.

Побіч тієї критичної в цілому совєтському бльоці проблеми, нарада міністрів закордонних справ у Варшаві займалася іраксько-іранським конфліктом і наболілими справами Близького Сходу, зростанням потуги Китаю, перебиранням оборони західньоевропейських країн власними збройними силами і т. п. Все це відбито у кінцевому комунікаті. Крім міністрів закордонних справ в розмовах брав участь теперішній лідер комуністичної Польщі Станіслав Каня.

У комунікаті багато неґодувань й засуджено „зріст та активізацію імперіялістичної політики" Заходу, заатаковано „китайський гегемонізм", а в справі Мадридської конференції, якої завданням є переглянути переведення в життя Гельсінкських угод, рішено послужитися новим московським маневром: висунути вимогу ще одної конференції про детант, роззброєння і співпрацю з Москвою.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Правильна оцінка

Український католицький тижневик „Праця", що появляється в Бразилії заходами оо. Василіян, чимраз частіше займає тепер становище до мовного питання, тобто обговорює на своїх сторінках важливість задержання української розговірної мови в церковних відправах, зокрема в Богослуженні, а також у громадській праці. Варті уваги зокрема дві редакційні статті, надруковані у цій газеті з 19-го червня і 28-го серпня п.з. „Конче позитивної праці" і „Погубний софізм", у яких редакція не тільки ставить проблему, але рівночасно дає вказівки як цю проблему розв'язувати. В обидвох статтях порушується преважливі проблеми, які, очевидно, є проблемами цілости української діяспори, а не тільки українських громад у Бразилії.

У першій статті редакція розглядає мовну проблему під кутом: „треба чи не треба говорити українською мовою, і приходить до висновку, що задержання української розговірної мови в Церкві і громадах не тільки є конечністю, але також вимогою хвилини, якщо ми хочемо задержати здобутки української культури і традицій у країнах поселення. Автор редакційної статті, наводячи численні приклади нехтування української мови деякими одиницями, каже, що їм прийдеться колись відповісти перед Богом і батьківщиною, бо люди, які сьогодні вирікаються рідної мови, завтра можуть вирektися також віри в Бога. У другій статті редакція ганить тих, хто твердить, що до обряду цілком не потрібно української мови, бо мова це лише частина обряду без якої можна обійтися. Автор, порівнюючи наш обряд до людського організму, запитує, чи „дійсно людське тіло може обійтися без функціонування серця?", а відповідаючи скептикам, які твердять, що й серце можна пересадити у людському організмі, автор каже, що тільки наївні і глупі люди дають згоду на пересадження здорового серця, щоб самим спричиняти кволість організму. Замість навчити молодь української мови, — каже автор статті, — дехто ставить цю частину молоді, яка не говорить рідною мовою, як приклад, що треба, мовляв, міняти богослужебну мову. Автор закликає українську спільноту у Бразилії безпосередньо, а посередньо також в інших країнах вільного світу до застанови над цим погубним софізмом, бо інакше вже в найближчому майбутньому будуть загрожені наші Церкви і національні іституції.

Недавно на конференції учителів у Філядельфії, у якій взяло участь кілька тисяч учителів із ЗСА і Канади, д-р Роберт Нютон, професор педагогічного факультету з університету у Сан Франсіско заявив: „досвід показує, що виховання дитини на майбутнє примушує нас повернутися до наук про культурні спадщини. Діти, батьки яких прибули до Америки з різних країн світу, мусять мати базу, сильну підставу своєї культури і почуття приналежности до свого народу, щоб нарівні діяти і жити між різними культурами, з якими вони тут зустрічаються". Д-р Нютон переконаний, що „треба творити такі національні середовища, у яких дитина почувала б себе членом великої родини, у якій панує для неї рідна мова, де вона навчилася б історії, традицій, звичаїв народу, з якого вийшла, а тоді вона добре почуватиметься серед великого американського народу, який складається з різних національних груп".

Ці слова є наглядним доказом правильного підходу до цієї проблеми газети „Праця". Тим більше, що, як відомо, сьогодні русифікаційний процес в Україні посилився прямо до неймовірної міри, з якого яскраво у всій своїй силі пробивається російський шовінізм.

Намагання йдуть у тому напрямі, щоб, обмеживши українські школи та дитячі садки (перешкілля) змусити батьків „добровільно" посилати своїх дітей до російськомовних шкіл, а це у висліді призведе до ліквідації українського шкільництва, а у дальшому пляні також до ліквідації української культури взагалі.

Тому правильну оцінку газети „Праця" і пороблені заходи в напрямі зупинення денаціоналізаційних процесів серед української молоді у Бразилії треба тільки привітати і сподіватись, що по цьому шляху підуть й інші громади в багатьох країнах українського поселення.

ДЖОРДЖ БУШ, КАНДИДАТ на віцепрезидента з Республіканської партії, ставиться з великим застереженням до пропозиції кубинського диктатора Фіделя Кастра звільнити з ув'язнення 33-ох американців. На запитання кореспондентів Буш, колишній директор Центральної розвідчої служби Сі-Ай-Ей, заявив, що він ніколи не вірить у потягнення Кастра, а тепер тимбільше, бо воно трапилось перед президентськими виборами. Комуністичний диктатор все любив вмішуватись у внутрішні справи чужих країн, тому кожну його пропозицію треба розцінювати з великою обережністю, — заявив Буш.

Я. Гайвас

ЛЕЙБОРИСТСЬКА ПАРТІЯ НА ШЛЯХУ У НЕВІДОМЕ

Партія праці, або, як прийнято загально в світі, — Лейбористська партія відіграла велику ролю в житті й політиці Британської імперії в нашому сторіччі. Вона не лише послідовно змагалася за соціоекономічні зміни на Британських островах, за поліпшення загалу населення, а в першу чергу робітників, але й була застрільником фундаментальних зрушень і революційних змін у цілій імперії. Останні роки позначилися глибокими внутрішніми розходженнями у ній, а після парляментарних виборів весною 1979 року, коли консервативна партія, очолена Маргаретою Тачер здобула велику більшість і перебрала міцною рукою лондонський уряд, Лейбористська партія увійшла у фазу глибоких внутрішніх контроверсій і конфліктів, які знайшли своє завершення в конференції в Блекпулі, що відбулася у вересні цього року.

Рішення тієї конференції ще тільки поглибили й загострили ті розходження і Лейбористська партія станула перед конечністю повернути в один, чи другий бік, бо боротьба двох порізнених під кожним оглядом крил загрожує її дальшим розкладом, а може навіть упадком.

Партія праці постала на конференції трейд-юніонів у Лондоні 1900 року. Трейд-юніони — англійського типу профспілки — стали не лише її базою, але і фактично її організаційною структурою. Вона ніколи не створила власних організаційних форм для обхоплення терену і це відбило вирішне п'ятно на її розвитку й поступуванні. Не раз було це підставою до її великих успіхів, а не раз потягало за собою не менші шкоди.

Постала ця партія на тлі величезних перемін, через які перейшла Британська імперія в XIX сторіччі. Колосальний зріст імперії, індустріялізація зробили з нею першу потугу в світі. А впарі з тим ішли великі зміни духового й суспільно-політичного характеру. Ще в половині XIX сторіччя Бенджамін Дізраелі писав у „Сибілля або дві нації" (книжка появилася друком 1845 року), про „дві нації в Англії", про такий поділ внутрі англійської спільноти на багатих і бідних, експуатованих і експлуататорів, що це властиво дві різні нації, а вже 20 років пізніше Джон Ґледстон, прем'єр уряду, впроваджував такі глибокі ліберальні зміни, що вони міняли обличчя Англії. Після Ґледстона лібералізм став пануючою, прийнятою загалом суспільства, системою англійського правління.

Ясно, що матеріяльні умови робітництва постійно кращали, але цього вже не вистачало. Робітники і їхні трейд-юніони виросли на таку силу, що вона мусіла втрутитися в політику країни. На такому широкому тлі постала Лейбористська партія. Як кожна політична партія вона перейшла багато доброго і злого, періоди розквіту й упадку.

Але її структура залишилася та сама: трейд-юніони, як база, а Лейбористська партія як політичне рам'я, де парляментарна репрезентація є властивим політичним керівництвом, вибирає лідера, накреслює політичну лінію тощо.

Проти тієї системи вже раніше почалися негодування, але щойно на конференції в Блекпулі вони довели до радикальних ухвал. Більшість делеґатів на тій конференції винесла ухвали, які глибоко порізнили два крила партії й зовсім унеможливили компроміс. Наслідком того постала ситуація, що одно з крил мусить уступити зі своїх позицій. Більшість не лише вирішила дальшу націоналізацію різних ділянок господарського життя, не зважаючи на те, що в багатьох випадках знаціоналізовані ділянки й заводи зовсім не здали іспиту, деякі треба було назад відпродувати приватним власникам, щоб їх урятувати. Конференція рішила роззброєння Англії, не зважаючи на те, що зроблять інші, усунення американських баз з території Англії, охолодження відносин з ЗСА, вихід з ЕЕС і накінець таку методу вибору лідера партії, яка забезпечила б, що майбутній її провідник буде з лівого крила. А все це підмащене гаслом „демократизації партії".

В обороні партії — проти доктринерства

Праве крило загрозило, що якщо ті постуляти переведуть у життя то його члени партії покинуть і започаткують нову. Та це зовсім не вплинуло на поставу лівого крила. Ключем до витвореної ситуації був вибір нового лідера. Колеґія, що мала б його згідно з новою методою обирати, буде покликана щойно наступного року, а каденція теперішнього лідера, колишнього прем'єра Джеймса Келлеґена саме тепер вигасала. І питання було: чи він протягне своє лідерство аж до обрання колеґії, яка напевно буде мати перевагу лівих, чи вже подасться у відставку, щоб дати змогу парляментарній фракції Лейбористської партії, як це було дотепер, обрати лідера. Кандидатами справа є поміркований Деніс Гілі, кандидатом зліва є Тоні Бенн, Пітер Шор, або інший здекларований прихильник свіжо ухваленої радикальної програми.

Ґордіїв вузол розтяв Келлеґен у середу, 15-го жовтня. Він пішов на заслужену пенсію і отворив дорогу до номінації нового лідера, якого обере парляментарна фракція партії. Ліве крило, очевидно, обстоює, що навіть, коли парляментарна фракція і обере нового лідера, то він буде тільки до часу обрання колеґією електорів нового лідера, тобто декілька місяців. Одначе Гілі, який напевно буде обраний на лідера парляментарною фракцією, заявив: „Якщо я буду обраний, я служитиму на пості лідера так довго, як довго цього бажатиме парляментарна фракція Лейбористської партії".

Ліве крило тому рішуче протиставиться і заявляє, що коли навіть тепер Гілі буде обраний на лідера, вони все таки через колеґію електорів оберуть на другий рік іншого лідера. Якщо направду так станеться, тоді заіснує небезпека заіснування двох лідерів Лейбористської партії. А це означатиме розлам і внутрішню боротьбу.

Іванна Савицька

Малинова хустина

(Пластовому Проводові в подяку)

Мені сповнилося чотирнадцять років, як я вступила до Пласту. На малинову хустину прийшлось трохи чекати, та врешті одного дуже святочного дня кільканадцять дівчаток у зелених пластових одностроях зложили присягу на пластову лелійку. Нам тоді дарували малинові хустини.

Це було в Перемишлі дуже, дуже давно. Нас, дівчат, полонили тоді шляхетні пластові закони, братерство, ідейність, дисципліна, а молоденькі серця, по вінця налиті любов'ю до Рідного Краю, були готові навіть на жертву для Нього.

Пластовим „богом" була тоді Цьопа Паліїв і її тверде слово було для нас святе.

Були це виїмкові часи. До Пласту приймали лиш того, хто заслужив на оте особливе відзначення, а зберігати пластові закони було легко, бо молодь тодішня знала, що таке послух, що точність і чесність із самим собою.

В тридцятих роках польська влада розв'язала наш Пласт. Розв'язала тільки формально, бо він пішов у підпілля, ще більше зв'язав нашу молодь вузлами пластової ідеї, ще більше її зціпив.

Мій гурток збирався на сходини за престолом у шкільній каплиці. Все було тоді засекречене, все відбувалося шепотом. Ми при світлі свічок святкували тоді Листопадові Свята, віддавали пошану закатованій Ользі Басараб. Ми сплітали вінки на зеленосвяточний похід на Пикуличі, перевозили різні книжки і доручення, і з лав Пласту вийшли герої- підпільники, в'язні польських тюрем і Берези Картузької.

Пласт давав нам ту силу, давав снагу не боятися, не піддаватися, боронитися.

З тих років пройшло півстоліття. Інші тепер часи, інші обставини, інша сучасна молодь. Та є ще горсточка тих, що колись кермували Пластом, є вихованці Пласту, і сьогодні, як і колись, саме вони гуртують молодь в пластові лави. Праця їхня нелегка, ми це знаємо. І може саме тому, що нелегка, вона така цінна і така потрібна сьогодні.

Хто не має дітей, не має внуків, не усвідомлює навіть, як важко тепер працювати з молодими людьми. Тому ми, батьки, дідусі і бабуні так дуже вдячні за оту працю сучасному Пластовому Проводові.

Не лишайте наших дітей напоталу, вони ті розгукані, галасливі діти, вас тепер потребують може більше, як будь-коли. Хай лицарські пластові закони, які так важко прищепити сучасній молоді, допоможуть тій молоді вирости в люди, не загинути в повені розбурханих, безідейних хвиль.

Хай найкращою, найціннішою серцю прикрасою буде пластовій молоді — малинова хустина.

К. Крупський

САДАТ ПРО РОСІЮ

Журнал „Рідерс Дайджест" за серпень 1980 року надрукував інтерв'ю, що його уділив єгипетський президент Анвар ель-Садат головному редакторові цього журналу Едвардові Т. Томсонові та його чотирьом співредакторам. Інтерв'ю відбулося у відпочинковій резиденції Садата, з якої видно старинні піраміди.

У замітці до тексту інтерв'ю сказано, що особа Садата стоїть у центрі світової сцени і що ні один провідник нашого часу не виказав стільки сміливости в намаганні полагодити віками старий конфлікт на Середньому Сході. Там також сказано, що під час інтерв'ю, Садат говорив із замітною щиристю.

Редактори згаданого журналу ставили Садатові питання щодо найбільш актуальних проблем у сьогоднішній світовій політиці. Значна частина тих питань відноситься до політики Совєтського Союзу, тим більше відповіді Садата на ці питання можуть зацікавити українського читача.

Садат дивиться на Совєтський Союз як на Росію, бо він знає, що Росія управляє тим союзом зовсім так, як колись „батюшки" царі управляли старою імперією.

На запит: „Пане президенте, чи тоді, коли ви викидали росіян, вони були шорсткими і грубіянськими, і чи вони такими залишилися?", Садат відповів: „Вони ніколи не зміняться. Вони дістали аж три лекції від: Китаю, Югославії і Єгипту, але вони ніколи не навчаться, бо це частина їхньої вдачі. Вони — ароґантні і догматичні незалежно від їхньої політичного забарвлення. Якщо ви є з ними, то це означає, що можете стати їхнім агентом, але якщо ви скажете їм, що маєте свою власну національну гордість, то тоді ви є проти них.

Садат не вірить у те, що між ЗСА і Совєтським Союзом дійде до війни, але він каже, що боротьба за енерґетичні ресурси Перської затоки вже почалася, а ситуація в Ірані дає Совєтському Союзові спритливу нагоду інфільтрації в Південному Ємені та в інших арабських країнах, забезпечуючи таким способом свої впливи на більше число народів у світі.

На запит, чи є така політика, що її ЗСА повинні стосувати з тією метою, щоб здержати успішність совєтські інфільтрації, Садат відповів, що цього роду політика напевно є, та що про неї він пригадує американському Конґресові та Урядові вже від трьох років. Садат сказав, що його країна не є потугою, бо вона є тільки країною, яка розвивається, але „за Божою волею і допомогою єгипетського народу, він (Садат) на протязі одного тижня проґнав з Єгипту 17,000 совєтських експертів".

„Подарунки" Кремля

На запит, що він радив би країнам „третього світу", які схиляються в сторону Совєтського Союзу в надії отримати економічну, або мілітарну допомогу, Садат сказав, що Совєтський Союз економічно не допоможе ніякій країні піднести життьовий стандарт її народу. „Росіяни присилали нам перестарілі фабрики, — сказав Садат, — а в аграрній ділянці росіяни самі не мають розвинутої технології. Головним показом совєтів — це озброєння, сказав Садат. В часі лібералізації і пересиченому проблемами сьогоднішньому світі, в якому кожен сусід входить у конфлікт із сусідом, це велика спокуса доставити тим країнам зброю. Якраз те ж саме робили росіяни з Єгиптом, але вкінці ми прийшли до висновку, що росіяни не підносять життьового рівня ніякого народу, а навпаки, Росія причиняється до зубожіння тих народів.

Річ ясна, що Садат своїм ствердженням, що Росія не підносить життьового стандарту ніякого народу, не розкриває перед українським читачем нічого нового, бо наш нарід вже довго переживає гірку дійсність. Нас тільки дивує те, що забрало аж 60 років для того, щоб світ пізнав нових російських царів та їхню систему. Однак тепер вже немає найменшого сумніву, що світ це пізнає на широку

(Закінґення на стор. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ГОЛОС В АМЕРИКАНСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ

Американська виборча кампанія з її дебатами, зібраннями, конвенціями, оркестрами і бальонами добігає до свого завершення і закінчення. Цьогорічна кампанія особливо напружена і голосна, можна навіть сказати, крикливa, а в деяких аспектах контроверсійна. Проте вражає те, що в українській громаді і в українській пресі відгомін цього все таки важливого процесу надто далекий і блідий. Це явище дивне, бо саме українська громада повинна б краще знати ціну справжніх виборів. Зацікавлення виборами і громадська участь у голосуванні належить до добрих европейських традицій (в Европі пересічно голосує 80-90 відсотків управнених, тоді, як в Америці всього приблизно 50 відсотків).

Право вибору

Ще більш вагомий аспект: у країнах під совєтським пануванням, отже і в Україні, вибори замінено свого роду театральною дією, під час якої населення голосує, але не вибирає. Адже остання криза, що потрясла основами Польщі, була в першу чергу боротьбою польського робітництва за можливість вільного вибору своїх представників.

Такий стан заставляє нас активно встрявати в американський виборчий процес для самого принципу чи хоч би для вияву свого протесту проти того, що діється там, у країні наших батьків. Зрештою — ще не пізно. До головного виборчого акту ми ще тільки наближаємося. І звернути на це увагу всіх українців, зорганізованих і незорганізованих, старших і молодших, без різниці на їхні партійні чи ідеологічні пов'язання — це одне із завдань цих рядків.

Одночасно хочу сказати, що не роблю таємниці відносно свого власного вибору: свій голос я вже здавна вирішив дати за вибір президента Джіммі Картера. З яких мотивів? Їх чимало.

Під час дотеперішнього урядування президент

(Закінґення на стор. 3)

М. Подворняк

ЕТИМОЛОГІЧНО-СЕМАНТИЧНИЙ СЛОВНИК

(1)

Приїхавши 1949 року до Канади, я поселився у місті Вінніпеґу. Спочатку найбільшою моєю турботою було те саме, що й кожного новоприбулого еміґранта — знайти якубудь працю і навчитися хоч трохи англійської мови. За кілька днів я побачив, що в Вінніпеґу без англійської мови покищо можна обійтися, але без праці обійтися не можна, бо треба було з чогось жити.

Одного разу я пішов до продуктової крамниці купити молока і хліба і тих два слова я вже знав по-англійському. Старенький сивий продавець, почувши мою англійську мову, відразу заговорив до мене по-українському. Коли я розрахувався за куплені продукти і виходив з крамниці, він спитав мене:

— Ви напевно думаєте, що я жид?

— Так, — відповів я, так я і подумав.

— Ні, — сказав він, — я італієць, але, щоб мати в Вінніпеґу „бизнес", треба конче навчитися української мови. І я навчився. Ходив на вечірні курси і трохи навчився. І не тільки навчився говорити по-українському, але й полюбив вашу мову.

Почувши таке від того чужинця, я зрадів, що поселився у місті Вінніпеґу, де по всіх його вулицях тоді бриніла рідна українська мова.

Того самого тижня, коли я приїхав до Вінніпеґу, я став до праці в великій менонітській друкарні „Християнська преса". І перша українська людина, з якою я там познайомився, був Митрополит Іларіон, який також недавно приїхав до Вінніпеґу зі Швайцарії. Тепер він видавав свій місячник „Слово Істини", який друкував у тій менонітській друкарні, де я працював. Щодругий або щотретій день Митрополит Іларіон приходив до друкарні і приносив новий матеріял для свого журналу. Я складав той матеріял на лінотипі, а ввечері, йдучи з праці додому, заносив Митрополитові складене для коректи. І завжди, коли я приходив до дому, в якому жив Митрополит, я заставав його біля улюбленої його праці, обставленого різними книжками, різними словниками, багатьма вирізками з газет і журналів. І тоді це була його єдина вільна хвилина, коли він клав на столі своє перо, сідав на м'яке крісло і говорив зі мною. Він знову давав мені якісь нові матеріяли до журналу, а потім ми домовилися з ним, що він не потребує сам приходити до друкарні, бо це не дуже близько, але я завжди подорозі додому заходитиму до нього, братиму в нього новий матеріял для складання, а йому віддаватиму до коректи вже складений. Я так і робив.

Минули тижні, місяці, минали роки. Чи то взимку, чи влітку, чи у слотні, чи погідні дні, але я щотижня кілька разів бував у Митрополита. Заносив йому нову коректу, а при тому допомагав йому в якійсь іншій праці. Інколи нарубав йому зимою дров, відкинув біля хати хніг, а потім ми сиділи біля залізної печі, яка давала дуже приємне тепло, і пили чай. І мені надзвичайно було приємно почути багато чого з минулого життя цієї великої Людини. Зокрема приємно мені було знати багато фактів з його взаємовідносин з такими особистостями як Симон Петлюра, Володимир Винниченко, Борис Грінченко та інші.

Одного разу Митрополит оповідав, що перед революцією 1917 року він відвідав Бориса Грінченка, який тоді був під домашнім арештом. Митрополит застав Грінченка біля праці в його комнаті, а на коридорі сидів на кріслі поліцай. Митрополит здивувався присутністю поліцая і спитався Грінченка:

— А що він тут робить?

— Ми обидва працюємо, — відповів Грінченко.

— Як же це так? — здивувався тодішній проф. Іван Огієнко.

— А так, — усміхнувся Грінченко. — Він працює, щоб України не було, а я працюю, щоб вона таки була.

Слідуючого року Митрополит здав до друку в нашій друкарні першу свою працю в Канаді „Історія української літературної мови". Я залюбки склав її на лінотипі, потім розбив на сторінки, а коли вона йшла на пресу, її автора не було тоді в Вінніпеґу і мені самому довелося правити останню коректу і пильнувати технічне оформлення книжки. Я пригадую, який Митрополит був щасливий, коли одного підвечора я приніс йому готову книжку. Друкарня гарно виконала свою працю і книжка мала дуже приємний вигляд. Митрополит тримав її в руках, а руки його вже помітно дрижали від довгих років і від усього пережитого в минулому. І він сказав:

— Сину, я дуже радий, що ця книжка побачила світ, бо я над нею дуже багато працював. Це історія нашої рідної мови, а якщо ми не будемо любити своєї мови, то чужинці ніколи її не пошанують. Тому в тій моїй праці я показав, яким тернистим і важким був шлях нашої мови, — і Митрополит знову і знову оповідав про те, як важко йому було в минулому працювати над тим, щоб наша мова була єдиною і соборною мовою для всього українського народу. Це було найбільшою його турботою.

Згодом Митрополит Іларіон став Ієрархом Української Греко-Православної Церкви в Канаді; його журнал „Слово Істини" прийняв назву „Наша культура", може, тому, що колись у Варшаві виходив за його редакцією такий самий журнал. А пізніше журнал „Наша культура" виходив під назвою „Віра й культура". Друкарня „Християнська Преса" з дуже маленького приміщення перейшла до модерних будинків, вона придбала нові друкарські машини і друкувала книжки і газети багатьма різними мовами. Я був відповідальний за все те, що друкувалося мовами українською і російською. Тоді саме Митрополит Іларіон розвинув велику видавничу діяльність. Щомісяця регулярно виходив його журнал „Віра й культура", а щороку виходило з друку кілька його більших чи менших праць. І треба було дивуватися, де в тій людині береться сила до такої безмежної великої праці!

Він очолював велику Українську Греко-Православну Церкву в усій Канаді; читав лекції студентам Колеґії св. Андрея; часто виїздив по широкій Канаді на візитацію своїх громад, а при тому писав і писав. Тоді вийшли з друку такі його праці: „Поділ єдиної Христової Церкви", „Український літературний наголос", „Українська Церква за час Руїни" та багато інших праць.

(Продовження буде)

ПОЧАЛАСЬ ОСІННЯ КАМПАНІЯ УНСОЮЗУ! МЕТА: 2,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ВСТУПАЙТЕ В РЯДИ НАЙБІЛЬШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

Високоповажаним Панству
Д-рові БОГДАНОВІ і БОГДАННІ ХУДЬО
та їх Високодостойним Родичам
Панству ДЗЕДЗИКАМ

найсердечніше дякую за безкорисну християнську опіку перед і під час мого перебування у „Орандж Меморіял" шпиталі в Ню Джерзі.

Складаю з цієї нагоди 50.00 доларів на будову Української церкви у Люрді.

НАДІЯ КОКОЛЬСЬКА з Родиною

18-го жовтня 1980

З нагоди
ЗОЛОТОГО ЮВІЛЕЮ
ПОДРУЖОГО ЖИТТЯ
зложили:

1000 дол. — на Постійний Патріярший Фонд Св. Софії;
500 дол. — на будову Української Церкви в Люрді;
200 дол. — на Патріярший Фонд в Римі;
100 дол. — на ЗУАДК, на допомоговий фонд;
100 дол. — на Український Музей в Ню Йорку;
100 дол. — на видання музичних творів Покійного Проф. І. Недільського —

Марія і Д-р Василь ПАЛІДВОР

Ню Йорк, Н. Й.

Садат...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

скалю. Часами нам здається, що зовсім недавно, як наші добрі і наївні сусіди питали нас „а речо утікаєте?", а дехто з них радив нам залишитись аж поки прийдуть „браття рускі" та нас визволять. Тепер вони ж самі пізнали ту „волю", але, на жаль, пізнали це коштом власної трагедії.

Життьовий стандарт

Ось при кінці минулого місяця щоденник „Денвер Пост" на цілій, великого формату сторінці, надрукував статтю професора Франка Л. Каплана, який минулого літа, маючи „саббатікал" провів п'ять тижнів відпустки в Чехо-Словаччині. Його стаття п.н. „Модерна чеська система витворює безцільність та енертність", є тільки ще одним доказом того, що московська система знизила життьовий рівень навіть там, де колись він був високим.

Ось що почув проф. Каплан від чеського професора емерита, який часто їздить до совєтської Росії: „Тепер їхній стандарт життя — нижчий чим був кілька років тому. Туристи зі Заходу цього не бачать, бо їм показують „потьомкінські села".

„Я переконався, — пише проф. Каплан, що той старший професор не відчуває якоїсь ненависти до російського народу. Навпаки, він навіть співчуває тому народові. Бо ось що він каже:

„Совєтські солдати, які стаціонують у нас купують уже, що тільки можуть. Наприклад, багато з них купує по кілька пар обуви без огляду на розмір, і висилає ті закупи додому. В Росії вони мають далеко менше того, що ми маємо у нас, хоч те, що ми маємо тепер — це також не достаток", — сказав той емерит.

Повертаючись до інтерв'ю Садата варто згадати його відповідь на запит, як він розуміє ролю Китая у політичному і мілітарному аспектах, Садат відповів, що китайці недавно на Тихому океані випробували міжконтинентальні ракети типу Ай Сі Бі Ем, а на протязі десяти років, — сказав Садат, — вони стануть надпотугою. Садат уважає, що ЗСА повинні допомогти Китаєві змодернізуватись та встабілізуватись у теперішньому бурхливому світі.

„Допоможіть Китаєві як тільки, можете. Китай має за собою 5,000-річну цивілізацію. Китайцям можна вірити бо вони шанують свої слова і тому нема потреби боятись їх, але бійтеся таких як совєти, які не мають за собою цивілізації та не мають минувшини, що саме й було частиною причини конфлікту між Совєтським Союзом і Китаєм та частиною конфлікту між СССР та Єгиптом", сказав Садат.

Два чинники

На запит, що дало Садатові силу і завзяття діяти так відважно, Садат відповів, що два чинники допомогли йому в цьому, а цими чинниками є: його віра в Бога і довір'я єгипетського народу до його (Садата) особи. Садат сказав: „Віра в Бога є частиною крови мого народу. Я втішаюсь довір'ям моїх людей. Але якщо б довір'я мого народу до рівнювало тільки 80 відсоткам, то я залишив би свій пост".

У кінцевому питанні запитали Садата — чи він уважає, що він змінився на протязі своєї 10-річної президентури, Садат відповів: „Я змінився на краще, — можливо, що вам невідомо, що я, як студент, захоплювався диктатурою. Я був одним із дев'яти, які 28 років тому почали революцію. Коли вона нам вдалася, Гамаль Нассер запитав Революційну Раду „Яку філософічну ідеологію ми приймемо, диктаторську чи демократичну?" Я хотів диктаторської. Тільки один голос був за демократію. Це був голос Нассера. Бачите, що сталося! Він став диктатором, а я демократом", — сказав Садат.

Садат прекрасно збагнув істоту захланности Москви, яка економічно і культурно спихає вниз підлеглі їй народи. Клясичним прикладом цьому може служити переслідування 50-мільйонового українського народу. Переглядаємо дуже популярну в Америці публікацію „Guinness Book of World Records", що її щорічно з доповненнями перевидається і в якій читач знайде рекорди навіть маловідомих країн Африки, Азії та інших частин світу, але, на жаль, ви не знайдете в цій великій книзі назви „Україна", бо усі першенства включно з тими, що пов'язані з природою, пішли на конто „матушки" Росії.

Навіть таке „досягнення" як найбільша тюрьма у світі, яка може примістити 40,000 в'язнів, знаходиться у місті Харкові, а це місто знаходиться у СССР, а не в Україні. Найвища гребля на Дніпрі є в місті „Кієв", також в СССР, а не в Україні. Всі інші осягнення в техніці, промислі, спорті і т.д. в цій довідковій книзі записано на конто росіян і Росії.

Наведений приклад — це не дрібничка, а клясичний приклад того, як Росія зубожує навіть більші народи, до яких належить також до неймовірности ограблений український нарід. Бож саме так на практиці розуміє Москва рівність народів. Тому й недаремно Садат відкинув ярмо московської „рівности і добробуту".

Голос в американській...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

Картер проявив себе людиною спостережливою і вдумливою, а при тому відкритою і прямолінійною. Його президентура ввійде в історію як одна з найбільш явних і доступних для широких кіл громадян. Одночасно не слід забувати, що на долю през. Картера припало урядування у часах дуже складних і трудних. Після В'єтнамський і після-Вотергейтський періоди принеслн виразне захитання довір'я до провідних осіб.

Критикуючи президента держави і його найближчих співробітників, преса та інші засоби комунікації посуваються до крайностей, не раз до меж брутальности і цинізму. Конгрес теж багато критикує, але сам виявляє часом надто велику залежність від усяких груп (т.зв. лаббі), які пропихають у Вашінгтоні свої справи, не перебираючи засобами.

Досвід Президента

У веденні закордонних справ през. Картер заслужив собі на добру оцінку. Правда, траплялися на цьому полі й такі чи інші недоліки (замкнення американського консуляту у Києві у відплату за агресію Москви на Афганістан — один із прикладів). Проте, можемо запитати: котрому з американських президентів ні разу не поховзнулася нога. На мою думку, листа досягнень теперішньої адміністрації, і то замітних, значно переважає листу невдач. Одним із найбільш драматичних досягнень Президента було єгипетсько-ізраїльське зближення. Сміливе проломання льоду у відношенні до Китаю виявилась дуже корисним в укладі світового балансу сил. У відношенні до Совєтського Союзу Джіммі Картер зумів втримати золоту середину між тими, які бачуть смертельну совєтську загрозу за кожним рогом і тими, які тієї загрози взагалі не завважують. Його ведення справ в обличчі афганістанської інвазії, як і в часі польської кризи, виявляло здержливість, але й рішучість. Коли мова про ситуацію в Ірані, то Президент виявив воістину святу терпеливість, не зважаючи на постійні провокації спрямовані проти країни, що її він очолює, і проти нього особисто. Він вповні свідомий того, що в цьому конфлікті ЗСА мають справу з проявами засліплення, ірраціоналізму і фанатизму. Проте він не завагався, коли прийшла пора дати наказ на проведення рятівничої акції в Ірані. Якби непередбачені технічні труднощі не стали на прешкоді, то ця акція давнім-давно розв'язала б іранський конфлікт. Президент Картер має одну важливу і позадискусійну перевагу над усіми своїми опонентами: досвід.

Ці міркування можна було б продовжати, проте нам варто спинитися ще на тих характеристичних рисах теперішньої адміністрації, які викликають особливе зацікавлення з боку американсько-української громади. Здається, немає між нами нікого, хто недоцінював би високо піднесеної през. Картером засади-вимоги про пошанування прав людини скрізь у світі. Це той клич, той голос, що відбився повнозвучним відгомоном геть аж по таборах Мордовії і Сибіру. На тлі досить нерішучої постави провідник кіл деяких держав Заходу вражала рішуча постава през. Картера відносно бойкоту цьогорічної Олімпіяди в Москві. Кажучи загально, у відношенні теперішнього американського уряду до Совєтського Союзу не було і немає мови про відому „доктрину Соненфельда", яка на превеликий жаль — таки була основою східньоевропейської політики одного з республіканських попередників теперішнього Президента.

У який контраст: през. Форд, на доручення д-ра Кіссінджера, відмовився був від зустрічі з авторами монументальної праці про Архіпелаг ГУЛаг, Олександром Солженіцином (щоб, мовляв, не дразнити Совєтський Союз), натомість през. Картер зустрічався з цілим рядом дисидентів із Совєтського Союзу, в тому й з нашим ген. Петром Григоренком. Він теж, користаючи з виміни совєтських шпигунів за дисидентів, зажадав включення до числа п'ятьох звільнених двох українців.

Немаловажне значення має для української громади особиста політика през. Картера. Факт, що одним з його найближчих дорадників є д-р Згігнєв Бжезінский, людина не тільки добре ознайомлена з українською проблематикою, але й якоюсь мірою їй співзвучна. Цей факт має свою вагу і свою вимову. В особі спеціяльного дорадника Президента для етнічних справ д-ра Стівена Аєлло українці та інші етнічні групи в Америці мають щирого й енергійного оборонця їхніх прав і привілеїв. Адміністративний асистент у його штабі, Наталка Слюзар, людина українського роду, відзначається особливим зрозумінням наших потреб, бажань і аспірацій.

Закінчуючи ці міркування, треба ще раз підкреслити, що масова участь нашої громади у голосуванні, це справа незвичайної ваги. Вона необхідна для цього, щоб український голос в американській політиці був помітним і успішним.

Богдан Витвицький
Нюарк, Н.Дж.

З ДІЯЛЬНОСТИ ВИННИЧЕНКІВСЬКОЇ КОМІСІЇ УВАН

Пожертви на фонд збереження, опрацювання і видання спадщини Володимира Винниченка
Список жертводавців ч. 20

Минає ювілейний Винниченківський 1980 рік — 100-річчя від дня народження письменника і суспільного діяча. Завдяки жертвенній допомозі з боку патріотичної української громади у світі Винниченківська комісія організувала в залі УВАН у Ню Йорку, 26-27 квітня 1980 року, дводенну наукову конференцію, присвячену цій ювілейній даті. У тій же залі була відкрита виставка літературних і малярських творів В. Винниченка та рівнобіжно — виставка фотографій з життя й діяльности його.

У серпні, на Літньому семінарі УВАН, прочитано цикл лекцій про творчість і життя В. Винниченка. 20 вересня ц.р., у Філядельфії, під протекторатом УВАН, ОУП „Слово" й Товариства Українських Інженерів, відбулася друга наукова конференція з мистецькою частиною. На осінь плянується ще дві наукові конференції. Крім того закінчується друком дві великі праці: 1) Перший том „Щоденника" В. Винниченка (записи за 1911-1920) і 2) збірка літературно-критичних статтей Григорія Костюка про В. Винниченка та його добу.

У пляні: 1) Видати монографію покійного професора Манітобського університету С. Погорілого „Неопубліковані романи В. Винниченка"; 2) Видати збірник доповідей, що були виголошені на наукових конференціях; 3) Закінчити редакційне опрацювання другого тому „Щоденника" (записи 1921-1928); 4) Закінчити працю над анотованою бібліографією В. Винниченка; 5) Закінчити опис багатющого листування В. Винниченка.

Свідома культурної і суспільної ваги цих завдань і цієї праці Винниченківської комісії УВАН у вільному світі активно відгукнулася на заклик Комісії і за цей ще неповний Ювілейний рік надійшли пожертви від таких жертводавців:

Юрій Кравчук (Еріє, Пенс.) — 500.00

Сергій Криволап (Австралія) — 500.00.

По 200.00 — інж. Святослав Боженко, (Сан Франціско), архіт. Микола Громаницький (Сан Франціско), інж. Іван Даниленко (Філядельфія).

По 150.00 — д-р Теодор Костюк, д-р Юліян Мовчан.

По 100.00 — д-р Б. Филипчак (Пасейк), Раїса і Григорій Костюк (св. пам. друга Бориса Олександрова), проф. Петро і Параска Шинкар, Людмила та Ілля Демиденко, Сильвестер Пігуляк (Клівленд), Панько Шах (Модесто, Каліф.).

Проф. Петро і Марія Одарченко — 60.00.

По 50.00 — Микола Гнатів (Вінніпег), Галина Гувер (Сакраменто), Теодор Ткачук (Чікаго), Микола Шаблій (Чікаго), Варвара Бакало (Ню Йорк).

По 30.00 — інж. Леонід Гусак (Корал Спрінг, Фльор.), Федір Корсун (Філядельфія), Олександер Скоп (Ля Меса, Каліф.).

По 25.00 — Христина Гнатів (Торонто), Марія й Михайло Логуш (Монтреаль), Андрій Микитенко (Детройт), д-р Роман Смик (Коал Сіті, Ілл.), проф. Яків Гурський (св. пам. Бориса Олександрова), д-р Лев Кушнір (Філядельфія), д-р Остап Тарнавський (Філядельфія), д-р Богдан Ткачук (Чікаго), д-р В. Марчук (Гінсдейл, Ілл.), д-р Віталій Богданів (Асторія), д-р Мирон Зарицький (Ню Йорк), Оксана Радиш (Ню Йорк).

Василь Іркліевський (Німеччина) — 43.12.

По 20.00 — д-р Зіновій Ґіль (Трентон), Олександер Неділько, Віктор Андре (Ню Йорк), д-р І. Оришкевич (Бруклин), Данило Томашчук, Н. Закидальська (Торонто), д-р К. Бризгун (Торонто), Олександер Діберт.

По 15.00 — Олекса Розмай (Детройт), С. Євсевський (Філядельфія), інж. Петро Марченко, д-р Любов Марголіна, Галина Плужник.

По 10.00 — Ганна Шерей, Іван Р. Костюк, д-р Дмитро Лепкий, Андрій Худяк, інж. Василь Діберт, інж. Володимир і Тетяна Богачевський, С. Нечипорук, Федір Бульбенко, П. Сіренко, Олена Карачківська, Марта Крамарчук (Клівленд).

По 5.00 — проф. Василь Завітневич, д-р Іван Кмета-Ічнянський, Микола Кравчук (Блюмінгтон, Індіяна), Михайло Цяпа (Анн Арбор, Міч.), Василь Огар (Анн Арбор, Міч.).

Збірка на похоронах бл.пам.інж. Миколи Солодухи, 13 квітня 1980, у Монтреалі: Марія Солодуха — 50.00, Олена Маргуліс — 25,00, М.М. Логуш — 25.00, Василь Тодорів (Ст. Кетрінс) — 20.00, А. Марченко (Торонто) — 20.00, Роніш — 15.00, інж. М. С. Звонок — 10.00, о. Ігор Куташ — 5.00.

На вшанування св.п. Євгена Віторовича Приходька, довголітнього співробітника Українського відділу Голосу Америки, пожертвували на „Фонд Винниченка" такі його колеги і друзі: Ада Кулик — 25.00, Марта Гарасовська — 25.00, Оксана Драган — 25.00, Микола Француженко — 25.00, Ярослав Бігун — 25.00, Юрій Саєвич — 25.00, Володимир Шостак — 15.00, Олександер Воронин — 10.00 Роман Ференцевич — 10.00, Ліда Рудик — 5.00.

Під час літнього семінару УВАН у відпочинковій оселі „Карпатія" з нагоди 100-річчя В. Винниченка, вплинули пожертви до „Фонду Винниченка" від таких жертводавців: Яків Давид — 100.00, Богдан Годяк — 100.00, Наталія Медвідська (Канада) — 60.00, д-р М. І. Гута (Канада) — 50.00, Надія Світлична — 50.00, Валентина Лімонченко — 50.00, Орися Гарас (Канада) — 50.00, інж. Матвій Сохоцький — 50.00, Ілля і Людмила Демиденко — 50.00, Марта Тарнавська — 50.00, Ліда Палій (Торонто) — 30.00, Іка Кознарська-Казанова — 30.00, Леонід Плющ — 30.00, Петро Твердохліб — 25.00, проф. Альберт і Оксана Кіпа — 25.00, Дора Горбачевська — 20.00, Стефанія Гурко (Торонто) — 20.00, Михайло Ґава (Торонто) — 20.00, д-р Роман Сербин (Монтреаль) — 20.00, Ірина Тимошенко — 20.00, Марія Горбань — 10.00, Марія Масюк — 10.00, Христина Облу — 5.00, д-р М. Логаза — 5.00.

Проф. Ярослав Лешко здеклярував 50.00.

Відомий громадсько-культурний діяч, перекладач „Заповіту" й коментатор Т. Шевченка англійською мовою адвокат Іван Панчук пожертвував для архіву В. Винниченка фотокопії комплектів газет „Боротьба" (Відень, 1920) і „Нова доба" (Відень, 1920-21) на загальну суму 111.00.

Активний діяч визвольної боротьби 1917-1920 рр., вояк армії УНР інж. Всеволод Соколовський (Сиракузи) заповів на „Фонд Винниченка" УВАН 75% вартости всієї своєї спадщини.

Професор Роман Шехай, з Аргентини, згідно з його заповітом, на „Фонд Винниченка" УВАН залишив 20% свого майна.

Винниченківська комісія УВАН сердечно дякує всім жертводавцям і сподівається на дальшу допомогу свідомої патріотичної української спільноти в світі. УВАН, як наукова установа користується правом податкових пільг (Текс екземпт). Всі жертводавці на „Фонд Винниченка" мають право відраховувати суми своїх пожертв від податків.

Чеки просимо виписувати на: The Ukrainian Academy (Fund Vynnychenko) і посилати на адресу: The Ukrainian Academy of Arts and Sciences in the U.S., Inc., 206 West 100th Street, New York, N.Y. 10025.

Винниченківська комісія УВАН

З незалежних причин від Оперного Ансамблю ВИСТАВА ОПЕРИ „ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" переноситься на пізніше.

Я. Ліщинський

ОМУА

Об'єднання Мистців Українців Америки

запрошує Українське Громадянство на

ВІДКРИТТЯ

СПІЛЬНОЇ ВИСТАВКИ МИСТЦІВ:

ХРИСТІ ВЕРТІЛЬ,
ІРЕНИ ВОЛОСЯНСЬКОЇ,
ДАРІЇ ДОРОШ,
ДЗВІНКИ ОРЛОВСЬКОЇ,
ЮРІЯ СОЛОВІЯ

в неділю, 26-го жовтня 1980 року, о год. 1-ій по пол. в Ґалерії ОМУА, 136 Друга Авеню, Ню Йорк, Н. Й.

Виставка відкрита в будні — 6-8-ма веч., суботи і неділі — 1-8-ма веч. і триватиме до 2-го листопада 1980 року.

В МАНІЛІ, ФІЛІППІНИ, вибухла бомба на зібранні представників подорожніх кампаній із ЗСА та з інших країн. З 3,500 присутніх бомба поранила коло 20. Між зібраними були президент Філіппін Маркос, амбасадор ЗСА Ричард Морфі та численні інші державні достойники й керівники господарських установ. Ані президент Філіппін, ані американський амбасадор не є між пораненими. Бомбу підкинули терористи з протидержавної підпільної організації, яка останньо пожвавила свою діяльність. Підкинення бомб ця організація заповіла заздалегідь і доконала цього, не зважаючи на суворі заходи безпеки. Велике число учасників уможливило це. Серед поранених є шестеро американців. Куртіс Нейборс, заступник президента Об'єднання подорожніх кампаній, відвідав поранених у шпиталі й після того поінформував, що всі вони поранені легко й незабаром опустять шпиталь.

ВІЙСЬКОВИЙ РЕЖИМ у Бразилії відібрав право на перебування італійському священикові Віто Міракапілльо і наказав йому виїхати негайно з Бразилії за те, що о. Міракапілльо відмовився відправити Службу Божу, присвячену відзначенню річниці незалежности Бразилії. Цей священик уважає, що в Бразилії нема ні незалежности ні волі для бідних людей. День незалежности Бразилії припадає на 7-го вересня і посадник місцевости, де парохом був Міракапілльо, звернувся до нього з проханням у цей день відправити окрему Службу Божу. Після священикової відмови в країні виникнуло велике обурення, а преса широко заговорила про цей інцидент. У висліді того президент Фіґуйредо підписав наказ про виселення священика. Серед католицьких кіл рішення президента видалити о. Міракапілльо викликало обурення. В Рібейрао, де священиком був о. Міракапілльо, інші священики хотіли відправити Службу Божу в його наміренні, але велика група місцевого населення, яка уважає отця лівим, з плякатами „Забирайся звідси, комуністичний священику" і „Геть з марксистським катехизмом", не допустила до цього.

У ДВАДЦЯТЬ ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ГЕРОЙСЬКОЇ СМЕРТИ

СВ. П.

СТЕПАНА БАНДЕРИ

ПРОВІДНИКА ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

СЛУЖБА БОЖА

буде відправлена

в неділю, 26 жовтня 1980 р., о год. 10-ій рано

в українській католицькій церкві

св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й.

Всіх до участи в Богослуженні просять —

Друзі

Золотий ювілей Анни і Ярослава Карпішків

Ювіляти Анна і Ярослав Карпішки

Не кожній родині доводиться відзначати 50-річчя подружнього співжиття, якого дочекалися п-во Анна й Ярослав Карпішки 2-го серпня.

Ярослав Карпішка народився в містечку Хірові, повіт Старий Самбір у Галичині. Ще перед Першою світовою війною, за старанням його сестри, яка перебувала в Америці, 15-річним юнаком приїхав до Ню Йорку, але з огляду на його малолітність, його відіслали назад на рідні землі.

Під час Першої світової війни в 1917 році його покликали до австрійського війська й після короткого вишколу відправили на фронтовий фланг. Там він був ранений і перебував шість місяців у лікарні, а опісля, в 1918 році, коли відновлялась українська державність молодий юнак з цілим запалом бажав включитись до українського війська. Але саме тоді він потрапив в італійський полон на Сицилії, і тут призначили його до тяжкої праці в сірчаній копальні, де він дуже набідувався.

Перебувши 18 місяців у полоні, в 1920 році повернувся Ярослав на рідні землі, які тоді були під польською займанщиною, і влаштувався на працю в бориславський рафінерії нафти.

Після трьох років праці в рафінерії, за допомогою друзів виїхав до Букарешту Румунія, опісля переїхав до Канади й поселився в Монтреалі, одержавши постійну працю в пекарні, де пропрацював безперервно 32 роки. Опісля 12 років працював у кухні при місцевій лікарні.

Ювілятка Анна Карпішка, з дому Дроздик, народилась у місті Теребовлі, Галичина. В 1927 році за клопотанням сестри Марії Журавської та за допомогою Товариства св. Рафаїла виїхала до Канади й поселилася на постійне проживання в Монтреалі. В товаристві п-ва Янчаків вона знайшла приміщення в п-ва Юрійчуків, а після замешкала у відомих вже тоді українсько-громадських діячів на терні Монтреалю, в п-ва Басів, та влаштувалася на постійну працю в кравецтві високої якости.

У 1929 році Анна познайомилася з Ярославом Карпішкою, а рік пізніше вони повінчалися у церкві св. Михаїла Архистратига на Ібервил у Монтреалі. Тайну подружжя уділив їм місцевий парох о. Григорійчук.

Молоде подружжя — Анна й Ярослав Карпішки, зразу ж включилися в українсько - громадське й церковне життя: Анна стала співосновницею жіночої організації відділу ОУК при Стрілецькій. Громаді в Монтреалі та займала різні позиції у відділовім комітеті.

Анна і Ярослав Карпішки виховали двох дітей і забезпечили їм вищу освіту та дочекались п'ятьох вродливих і здібних внуків. Дочка Ірина, замужня Прийма, здобула професію з ділянки мікробіології, а її чоловік Ярослав Прийма є вчителем середньої школи. Приймн мають троє дітей: дві дочки — Марту і Ольгу, та сина — Андрія, і мешкають у Воррені біля Детройту; син Роман здобув становище адвоката і працює по своїй професії в Монтреалі; зі своєю дружиною Степанією, з дому Ґиба, та з двома синами — Романом і Михасем, вони мешкають у місті Ляшіні, під Монтреалем.

Щоб віддати належну пошану своїм батькам за труд над вихованням і освітою дітей, діти п-ва Карпішків з нагоди золотого ювілею — 50-річчя подружнього співжиття А. і Я. Карпішків влаштували для них милу несподіванку в неділю, 10-го серпня цього року.

Святкування започатковано благословенням ювілятів у церкві св. Духа в дільниці Монтреалю на Пойнт Сейнт Чарлс, де парохом є о. Гар. Опісля відбулось гостинне прийняття в домі сина, адвоката Романа Карпішки, яке приготовила невістка Степанія. Крім дітей і внуків ювілятів на їхнім прийнятті були ще й інші члени родини та приятелі.

Через те, що погода була тепла і погідна, гостина відбулася на свіжому повітрі в саді адв. Романа Карпішки, що й додатково вплинуло на приємний настрій й милу гутірку, переплітану дотепами, яка тривала до пізнього вечора.

До звеличання ювілейних святкувань включився внук ювілятів — 14-річний Роман Карпішка, мол., який при власнім акомпаньяменті на гітарі заспівав кілька пісень, що дуже упримнило настрій його дідів — ювілятів, як рівнож і всіх присутніх гостей.

Крім дітей і внуків, теплими словами привітав ювілятів їхній сват Іван Ґиба. Під час гостини ювіляти обдарували своїх п'ятьох внуків стодоляровими банкнотами кожного, а їхні діти, невістка й зять купили їм у подарунку кольорову телевізію.

П-во Анна й Ярослав Карпішки належать до свідомих українських родин і зуміли защепити своїм дітям, а через них і своїм внукам, любов до всього українського, та передали їм велику спадщину української мови й культури; вони стали теж меценатами фундації ім. Тараса Шевченка.

Під час ювілейного прийняття зібрано 90 долярів на пресовий фонд української преси, з чого призначено по 30 дол. на „Новий Шлях", „Свободу" і на бюлетень при місцевому відділі КУК у Монтреалі.

Т. Мороз.

Помер Каленик Лисюк

(1889-1980 р.р.)

В Каліфорнії у містечку Алта-Лома помер 12-го серпня відомий український філателіст і меценат Каленик В. Лисюк (Василь Лепикач).

Св.п. К.Лисюк був дуже відомий у 1930-их роках як організатор і меценат в Америці і зокрема в Европі. Згідно з оголошенням у "Свободі", він пожертвував на протязі свого довголітнього життя поверх 250 тисяч долярів. Список цих пожертв не можна укласти, тому що багато тих установ та організацій тепер не існують або їх архіви недоступні.

Мені особисто довелося устійнити листовний контакт із ним у кінці 1920-их років, коли був виданний філателістичний журнал "Фар Істерн Стемп Ревю". У той час св.п. К.Лисюк був на чолі філателістичної компанії в Ню Йорку. Він видав книжку про марки летунської пошти, що тоді ставали популярними. Він у спілці з видатним американським торгівцем заснував тут свою фірму, що успішно діяла деякий час.

У 1920-ті роки він зробив кілька подорожей до Европи головно до Праги, де встановив добрі контакти з українською еміграцією, зокрема з відомим колекціонером марок України Євгеном Вировим, за посередництвом якого мені вдалося тричі контактуватися з К. Лисюком у зв'язку з нашим виданням, яке здобуло гарні відгуки філателістичної преси й одержало диплом на виставці тієї преси в Брюсселі. Ця спільна акція не була успішна з різних причин, проте привела до листування поміж нами в іншій справі — про марки Монголії Тоді К.Лисюк видав книжечку про ці марки та причинився до розкриття великої афери, що постала в Урґі, в столиці Монголії. Тим допоміг колекціонерам не впасти жертвою одного авантюрника такого собі Штабінського.

К.Лисюк дуже активно допомогав єдиному в ті роки місячникові „Український філателіст", що його видавав у Відні, Австрія, д-р Турін. Цей місячник проіснував аж до часів після війни. Коли Відень був частково окупованний совєтськими військами, вони вивезли д-ра Туріна, але примушені були його повернути, бо він був австрійський підданий від часів після закінчіння Першої світовой війни.

Коли у Празі постав Музей визвольної боротьби і скарбником у ньому став Євген Вировий, Каленик Лисюк став душею організації та головним меценатом. Його підтримка Музею визвольної боротьби була постійною аж до окупації Праги совєтськими військами. Про долю Музею було чимало вже надруковано. К.Лисюк не поділяв діяльності С. Наріжного, заступника директора Музею, та надрукував окрему книжечку про ці справи. Тут слід згадати важливий факт, про який здається, ніде не було конкретних інформацій: коли постав Музей визвольної боротьби у Празі, К.Лисюк був видвинув проєкт переносу організації до Швайцарії. Він зустрів спротив серед празьких українців, які тоді мали тут багато організацій і впливів. Проєкт К.Лисюка не підтримано, і Музей залишився в Празі. Сьогодні виявляється, що св.п. меценат К.Лисюк мав рацію. Він не довіряв політичний ситуації в ті часи.

На протязі всіх років існування музею, аж до 1946 року, К.Лисюк постійно передавав у розпорядження Музею значні пожертви, дбаючи про збільшення його збірок, але його діяльність як філателіста в Н.Й. була короткотривалою, бо він був активною людиною, спокійна ж праця у філателістичній фірмі його не задовольняла. Наше листування повільно почало перериватися перед початком Другої світової війни.

Після закінчення війни та з організацією Українського Представницького Комітету в Шанхаї К.Лисюк запропонував комітетові листовно — взяти на себе представництво поширювання в Китаї його машини вироблення бетонових бльоків Комітет не виявив зацікавлення, бо на черзі було питання про загальний виїзд українців з Китаю; були турботи знайти можливість переїзду до Канади, Америки, Арґентини, Параґваю та до інших країн.

Коли я прибув з Шанхаю на Аляску, листування поміж нами знову відновилося. Він бажав, щоб я переїхав з Аляски до Каліфорнії та перебрав працю в Музеї, що був організований в Онтаріо, Каліфорнія. Довелося від того відмовитися головно з фінансових причин. Мені треба було сплачувати великий борг за подорож з Китая — поверх три тисячі долярів до Джуно, Аляска.

К.Лисюк був зорганізував в Ню Джерсі свою приватну фірму, закупивши контракти на значну земельну посілість з метою заснувати українське село біля Ню Маркет, поблизу Ню Бранcвіку. Цей плян не переведенс до кінця. Українське село справді постало в тих околицях, але заходами парафії катедри св. Володимира з Ню Йорку, а пізніше осередку Церкви - Пам'ятника св. Андрія та заснованої там Консисторії УПЦеркви з її установами й організаціями що їх створив Митрополит Мстислав.

К.Лисюк теж активно допомогав переселенню українців з Европи після закінчення війни, але не знайшов порозуміння з новими емігрантами в творенні зокрема наукових українських установ на американській землі. В результаті цього і виникла у нього думка створити музей в Онтаріо, Каліфорнія. Спроби деяких українців знайти порозуміння між ним і новими науковими центрами не повелися з різних причин, про які не час тепер згадувати. Наслідком було видання кількох брошур і листівок з виясненням ставлення К.Лисюка до цих справ.

Одною з причин цього розходження, здається, було те, що серед нової еміграції фактично не було людей, які добре знали минулу діяльність цього видатного українського мецената й патріота. Можливо, що якщо б Євген Вировий не відібрав був собі життя, коли червоні забрали Прагу, а опинився в еміграції, — такі шляхи співпраці були б знайдені.

Факт залишається той, що св.п. К.Лисюк був завжди охочий підтримати матеріяльно все, що могло зберегати українські пам'ятки, та допомагати українським зусиллям здобути волю України. В цьому була постійно його ідея — утримання українського музею в Европі, зокрема в Швайцарії, а не в Празі, бо не вірив у стабільність Чехо-Словаччини з москвофільством її населення, зокрема, урядів.

В дні виходу на кін історії питання Закарпатської України Лисюк виїхав на Закарпаття разом з сином Петром, молодим кінооператором, щоб зафіксувати історичні події. В бойових сутичках з мадярами Петро був убитий. Збереглися тільки фільми тоді зроблені...

Приватне листування поміж нами збереглося майже все, а частина про його машини для бетонових бльоків є в архіві Шанхайського комітету.

І. Світ

Пастори...

(Закінчення зі стор. 1)

Йорку, та пастора С. Сковородька зі Саскатуну, Канада.

У по береги наповненім вірними молитовнім домі Богослуженням у неділю вранці керував пастор О. Р. Гарбузюк, який, між іншим, закликав присутніх згадати хвилиною мовчанки пасторів, які недавно відійшли до вічности: д-ра Левка Жабка-Потаповича, Іллю Кубрина та Івана Підгорецького. Пастор В. Домашовець з дружиною Олесею виконали у супроводі музики відому поему д-ра І. Кмети-Єфимовича — „Перпетуя", у якій драматично описано суд над християнкою Перпетуєю за часів поганського Риму. Він також закликав присутніх до хвилини мовчанки в повній солідарності з переслідуваними християнами безбожним режимом СССР та до молитви за визволення ув'язнених за віру в Христа. На цьому величавому Богослуженні д-р І. Беркута привітав від імени Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства та вручив плякету признання пасторові Олексі Р. Гарбузюкові за його щиру відданість, як борцеві за свободу сумління та за права людини в поневоленій безбожництвом Україні. На цьому Богослуженні особливими надхненними проповідями служили пастори В. Домашовець і д-р І. Беркута.

По полудні в неділю відбулося спеціяльне Богослуження Сестрицтва під керуванням Ніни Возьної, в програму якого входили виконання деклямацій та євангельських пісень сестрицтва. Співав жіночий хор, зодягнений в українські вишивані блюзки, під керуванням видатного диригента Андрія Теслюка, а в закінчення проповідував ред. Михайло Подворняк — голова Християнського видавництва „Дорога Правди", відомий євангельський поет і письменник.

Вечірнім Богослуженням керував паст. В. Домашовець, на якому головним виконавцем сольоспіву був талановитий співак О. Щуренко з церкви в Гамільтоні, а проповідували пастори Й. Іваськів — голова Всеканадської Євангельсько-Баптистської Конференції, та д-р І. Беркута — голова Об'єднання Українських Євангельсько-Баптистських Церков у ЗСА. Пастор О.Р. Гарбузюк офіційно закрив Ювілейний Конгрес, подякував усім делегатам і гостям за активну участь у Конгресі, за їхнє стримління до єдности і згоди, а також подякував українській баптистській церкві та її пасторові В. Давидюкові за щире прийняття конгресу; відтак він помолився і проказав благословення.

На конгресових Богослуженнях співав дуже гарно концертові пісні найкращий з-поміж баптистських хорів у діяспорі — хор УБЦеркви в Торонто під керуванням талановитого диригента А. Теслюка. Хорові супроводила на піяно Оксана Войтович; до загального співу грав маестро Ігор Домашовець.

Головною господинею Ювілейного Конгресу, під керуванням якої сестрицтво УБЦеркви в Торонто приготовляло й подавало їжу, була Надія Бичковська, дружина відомого євангельського композитора Сергія Бичковського, що його піснями славлять Бога не лише численні українські хори в Україні та в діяспорі, але й хори інших народів, на мови яких уже переклали багато його гарних мелодійних пісень. За взірцевий порядок під час конгресу відповідали пастор В. Давидюк, проп. Ф. Луцик і Є. Куценко.

Делеґати та гості Ювілейного Конґресу винесли важливі резолюції проти переслідування совєтським режимом віруючих у Бога, проти ламання баптистського принципу відокремлення держави від Церкви, проти інфільтрації зареєстрованих Церков чинниками КҐБ та проти насильного вивожування української молоді з рідних земель на Сибір. У резолюціях делеґати та гості привітали численні українські громадські установи в Канаді та в ЗСА і склали подяку УБЦеркві в Торонто за прийняття Пленарного Конгресу ВЄвББратства.